

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ บ่งบอกถึง ความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ และช่วยสร้างบุคลิกภาพของคนไทยให้มีความเป็นไทย ดังนั้น คนไทยจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา หมั่นฝึกฝนให้มีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย ตลอดไป (กรมวิชาการ, 2545 : 3) ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและความจำเป็นต่อผู้เรียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียน เป็นทักษะที่สำคัญและมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับ ประถมศึกษา เด็กที่อยู่ในวัยเรียน หากมีความสามารถในการอ่านและการเขียนได้ดีมักจะประสบ ผลสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2535 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า ทักษะในการอ่านและเขียน เป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ หากเด็กในชั้นประถมศึกษา มีปัญหาในการอ่านและเขียนจะทำให้เด็กเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ มีปัญหาไปด้วย เพราะการ อ่านและเขียนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง สอนการอ่านสะกดคำภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านและเขียน ในการเรียนรู้ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้าง หลักสูตรยึดหยุ่น มุ่งเน้นความสำคัญด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลัก ผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 3) การจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้าง พื้นฐานการคิด การเรียนรู้และแก้ปัญหาการเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสาร

ให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ตรงตามความหมาย และมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ ให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องจึงต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2)

จากการศึกษา การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่าน ออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอน ภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถ นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นต้องสอนเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิด จะต้องมีการสนทนาและประมวลคำมาพอที่จะสร้างความคิดได้อย่างชาญฉลาด รอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอด วัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา (กรมวิชาการ, 2545 : 1) ดังนั้น ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องสอนให้เรียนรู้หลักและ วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม เช่น การมีนิสัยรักการอ่าน การรู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การเป็นคนมีระเบียบ รู้จักปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2544 ข : 35) ดังนั้น ในด้านกระบวนการสอนของครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย ผู้สอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียน ได้คิดลงมือทำ และการค้นหา ความรู้มากกว่าการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ครูต้องหมั่นฝึกฝนส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียน ซึ่งได้แก่ การมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เน้นการ ฝึก และพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านให้สัมพันธ์กัน ตลอดจนครูต้องสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น ฝึกซ้ำๆ ทวนอยู่บ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเขียนได้ถูกต้อง และอ่านเขียนได้คล่อง (ประวีณา เอ็นดู, 2547 : 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกการอ่านสะกดคำ ซึ่งจะต้องทำให้ผู้เรียนจำได้และฟัง เข้าใจ พูดอ่านเขียนได้ ถูกต้องคล่องแคล่ว และวิธีการที่จะฝึกทักษะภาษาไทยให้ได้ผลคืออีกวิธี หนึ่ง คือ การฝึกด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย เพราะแบบฝึกภาษาไทยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ประการหนึ่งในการสอนภาษาไทย จะเห็นได้ว่าการอ่านสะกดคำและการเขียนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมากในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กจะเริ่มเรียนในการเน้นทักษะการอ่านสะกดคำ มี กระบวนการฝึกทักษะที่มีทั้งกระบวนการอ่านและการเขียนได้ นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ

ต่าง ๆ จะมีความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดี เพราะนักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ ได้ลงมือฝึกปฏิบัติเอง เกิดความสุขสนุกสนาน และเกิดความแม่นยำคล่องแคล่วในการฝึกทำแบบฝึกทักษะ ดังที่ สุรนันทา สุนทรประเสริฐ (2534 : 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และช่วยให้ครูทราบผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผศ.ดร.ศิวะ วัลย์วรรณศิริ (2541 : 57-80) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียง พยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ อัมพวรรณ โคโคตี (2550 : 92-93) พบว่า การนำแบบฝึกทักษะมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีความคงทนในการเรียนรู้

สภาพปัจจุบันการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านโพธิ์เงิน พบว่า นักเรียนมีความบกพร่องทางด้าน การอ่าน เช่น การอ่านพยัญชนะ การอ่านสระไม่ได้ จำตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ไม่ได้ ประสมคำไม่เป็น อ่านสะกดคำไม่ได้ จึงเป็นปัญหาทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ถูก การใช้คำไม่ถูกต้อง และไม่รักการอ่าน จึงทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ จากการทดสอบสมรรถภาพการอ่านออกเสียงและการเขียนตามคำบอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า โรงเรียนบ้านโพธิ์เงิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คะแนนรวม 193 ค่าเฉลี่ย 32.16 คิดเป็นร้อยละ 80.41 รวมทั้งหมดช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวน 17 คน คะแนนรวม 525 ค่าเฉลี่ย 30.88 คิดเป็นร้อยละ 77.20 เป็นคะแนนที่ไม่น่าพอใจ

จากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโพธิ์เงิน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีนิสัยรักการอ่านหนังสือได้คล่อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทยที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย
4. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนบ้านโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 6 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความคงทนในการเรียนรู้
3. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

3. เนื้อหา

เนื้อหาและคำศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ได้มาจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐาน เล่ม 1-2 และหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีจำนวนพยัญชนะ 44 ตัว และสระ 19 คำ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้เวลาในชั่วโมงปกติ จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยใช้ชุดเสริมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับฝึกทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นฝึกทักษะ ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล

2. แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ หมายถึง สื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่ผสมกันเป็นคำ เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถอ่านได้คล่องแคล่วและถูกต้อง

3. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านกระบวนการและผลลัพธ์ ซึ่งวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ โดยคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบฝึกทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะแต่ละชุด จำนวน 20 ชุด ซึ่งได้ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ โดยคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน ซึ่งได้ร้อยละ 80 ขึ้นไป

4. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการเรียน เรื่อง การอ่านสะกดคำภาษาไทย โดยวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

6. ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การรักษาไว้ซึ่งผลของการเรียนรู้การอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนกับคะแนนหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยวัดด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกัน

7. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือความชอบของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำต่อไป